

สวัสดีค่ะ

시간표

월 화 수 목 금

1교시				
2교시				
3교시				
4교시				

บทที่ 5 จิตวิญญาณของความเป็นครู

“จิตวิญญาณ”

มาจากคำว่า “จิต” และ “วิญญาณ”

โดยสรุปหมายถึง สิ่งที่อยู่ในตน ทำให้เป็นบุคคลขึ้น
เป็นความรู้แจ้งความรู้สึกรู้ตัว จิตใจ

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

ความหมายของจิตวิญญาณ

หมายถึง ลักษณะของจิตอันสูงส่งของบุคคล มีความกล้าที่จะยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีความเมตตา กรุณา ลดความเห็นแก่ตัว รู้จักการให้อภัย และมีการตระหนักรู้ รวมทั้งการมีความเชื่อและศรัทธาในตัวบุคคลนั้นๆ ด้วย จิตใจอันบริสุทธิ์

ความหมายของจิตวิญญาณ

หมายถึง ความรู้สึกจากส่วนลึกของมนุษย์ที่เป็นตัว
กำกับให้มนุษย์ดำเนินชีวิตไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์
ต่อตนเองและสังคม ซึ่งเกิดจากสติปัญญา ประสบการณ์
ความคิด ความเชื่อ ทั้งของตนเองและสังคมรอบข้าง

ความหมายของจิตวิญญาณความเป็นครู

เป็นคุณลักษณะของบุคคลในการมีจิตใจที่ปฏิบัติตนเพื่อนำไปสู่การเป็นที่ยอมรับและภาคภูมิใจในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลอื่น ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความรักในอาชีพ ความรักและเมตตาเพื่อนมนุษย์ ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม และการเป็นแบบอย่างที่ดี

(ณัฐภรณ์ หลาวทอง และปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ, 2553 : 37)

จิตวิญญาณความเป็นครู คือการเป็นครู ด้วยใจรัก มีความเมตตาต่อศิษย์ มีความอดทน มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นผู้ที่มีความเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

(สุพิชญา โคทวิ, 2557: 50)

สรุปจิตวิญญาณความเป็นครู

หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงการเป็นครูที่ดีตาม
กรอบคุณธรรมจริยธรรม จารีตประเพณี และวัฒนธรรม อัน
ประกอบด้วยการมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ความรักและศรัทธาใน
อาชีพ การปฏิบัติต่อศิษย์ด้วยความปรารถนาดี ให้ความความรักและ
เมตตา ช่วยเหลือ เสียสละ อดทน อดกลั้น อุตสาหะพากเพียร สำนวณ
เป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งการรู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

องค์ประกอบจิตวิญญาณความเป็นครู

(1) องค์ประกอบด้านการพัฒนาตนเอง

- การใฝ่หาความรู้, เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ, ขยันหมั่นเพียรแสวงหาความรู้ใหม่ๆ

(2) องค์ประกอบด้านความมีเมตตาในการปฏิบัติงาน

- การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม, ปฏิบัติงานโดยอาศัยหลักแห่งเหตุผล, ปราศจากอคติ, ความเป็นประชาธิปไตย

(3) องค์ประกอบด้านความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

- ประเมินผลผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย, คิดค้นการสร้างสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ๆ, การแก้ไข ปรับปรุง ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน

(4) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

- การอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพครู, ตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อให้วิชาชีพครูเป็นที่ยกย่อง, จริงใจในความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครู

(5) องค์ประกอบด้านวิริยะ อุตสาหะ

- ขยันตั้งใจในการทำงาน กระตือรือร้น อุทิศเวลา ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

(6) องค์ประกอบด้านความเมตตา กรุณา

- प्ररารถนาดีเอื้อเฟื้ออาทรและเมตตาต่อศิษย์, การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักศาสนา

(7) องค์ประกอบด้านความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ

- ไม่นำผลงานของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นของตน, ตระหนักในคุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์, ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากศิษย์, ปฏิบัติต่อศิษย์ทุกคนด้วยความเสมอภาค

(8) องค์ประกอบด้านความดี

- มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น สุภาพอ่อนโยน เสียสละ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

(9) องค์ประกอบด้านความรัก ศรัทธาในวิชาชีพ

- มีความรักในวิชาชีพครูยิ่งกว่าวิชาชีพใด, มีความศรัทธาในวิชาชีพครูมากกว่าวิชาชีพอื่น, มีความมุ่งมั่นตั้งใจมาเป็นครูเป็นอันดับแรก

(10) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติการสอน

- การคิดค้น วิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ, ประยุกต์ความรู้ที่มีอยู่จัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้จิตวิญญาณความเป็นครู

- 1) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่
- 2) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความเป็นกัลยาณมิตร
- 3) การเป็นแบบอย่างที่ดี
- 4) การมีจิตวิทยาในการสอน
- 5) ความรัก และศรัทธาในวิชาชีพ
- 6) การมีคุณธรรมและจริยธรรม
- 7) ความผูกพัน ระหว่างครูกับศิษย์

แนวทางการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู

- (1) มีความเจริญและสมดุลทั้งด้าน IQ และ EQ
- (2) ยึดหลักศาสนาธรรม ทั้งนี้เพราะศาสนาธรรมเป็นหลักพื้นฐานในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้การดำเนินชีวิตไปด้วยความสุขลุ่มลึก มีสติ และขัดเกลาจิตใจให้มีความนบเนียน อ่อนโยน เมตตาจิต เชื่อมั่นในเรื่องผลแห่งกรรม
- (3) เคารพตนเองและผู้อื่น เชื่อมั่นในสิ่งที่ทำ มองเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เชื่อ ว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาได้ รวมทั้งมีสำนึกดีต่อสังคม

- (4) มนุษย์มีอดีต มีปัจจุบัน และมีอนาคต ครูจะต้องเชื่อมโยงทั้ง 3 มิตินี้เข้าด้วยกัน โดยมีสมมติฐานว่า อนาคต ที่ดีมาจากการวางรากฐานของปัจจุบันที่พัฒนามาจากประสบการณ์ของอดีต
- (5) เครื่องหนึ่งขงชีวิตอุทิศเพื่อสังคม เพราะชีวิตแต่ละชีวิตต่างติดหนี้สังคมอยู่ครึ่งชีวิต ต้องการแบ่งผลประโยชน์ครึ่งหนึ่งของชีวิตคืนให้สังคม
- (6) ครู คือ ผู้สร้างค่านิยมกระแสสังคม การกระทำใดๆ จะต้องใส่ใจและรับผิดชอบต่อสังคม

เหตุที่จิตวิญญาณความเป็นครูเป็นคุณลักษณะสำคัญของครूमืออาชีพ

อาชีพครูเป็นอาชีพที่ทำงานกับคน เพื่อพัฒนาหรือยกระดับศักยภาพและสภาพจิตของคน การสร้างคนดี คนที่มีลักษณะพึงประสงค์ จำเป็นต้องมีแบบอย่าง (Model) ที่ดี ต้องใช้เวลาหล่อหลอม ปรับแต่งยาวนานต่อเนื่องด้วยจิตที่มุ่งมั่นอดทน ไม่ละทิ้งอุดมการณ์ หรือหน้าที่ในการพัฒนาศิษย์ ด้วยเหตุดังกล่าวครूमืออาชีพจึงต้องเป็นมืออาชีพทั้งด้านวิชาการและด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณในอันที่จะพัฒนาศิษย์อย่างรอบด้าน เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

การปฏิบัติ ดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็น “การปฏิบัติด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู”

คุณสมบัติของครูตามแนวคิดจิตวิญญาณความเป็นครู

1. การมีบุคลิกภาพที่ดี บุคลิกภาพที่ดี จะสามารถสร้างความมั่นใจให้กับตัวครูเอง

1) การพัฒนาพฤติกรรมภายนอกหรือรูปสมบัติ ได้แก่ รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย กิริยาท่าทาง น้ำเสียงและการพูด

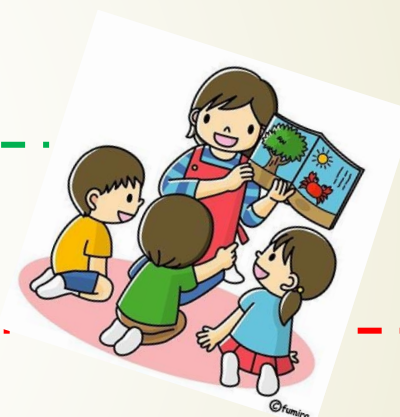
2) การพัฒนาพฤติกรรมภายใน หรือคุณสมบัติประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้
ความเชื่อมั่นในตนเอง การวางตัวที่เหมาะสม ความแนบเนียน บางครั้งครูจำเป็นต้องใช้จิตวิทยา ในการพูดกับนักเรียน ความกระตือรือร้น ความไว้วางใจได้ ครูต้องมีความจำที่ดี ความยับยั้งชั่งใจ

2. มีความเมตตาต่อศิษย์ ต่อคนทุกคน

ควรถือว่าศิษย์ทุกคนเป็นเสมือนลูกหลาน สอนด้วยความปรารถนาดี พุดจาไพเราะสุภาพ และอ่อนโยน และให้กำลังใจอยู่เสมอ รวมทั้งเมตตาต่อคนทุกคน โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ

3. รอบรู้ในสายวิชาชีพ

ครูผู้สอนมีความรอบรู้ในทุกศาสตร์และเป็นมืออาชีพที่สามารถชี้ชัดในวิชาการ มีความเป็นครูอยู่ในตัวตน

4. เทคนิคการสอนดี

4.1 แนะนำวิธีเรียนรู้ ให้แก่เด็ก ดูแลและเอาใจใส่นักเรียน

4.2 สอนให้นักเรียนเชื่อมโยงกับชีวิตจริง และฝึกให้นักเรียนคิดให้บ่อยที่สุด ให้ผู้เรียนเข้าใจว่าความรู้ไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในเฉพาะหนังสือเท่านั้น เชื่อมช่องว่างระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญในเรื่องที่นักเรียนสนใจ โดยครูให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในการปฏิบัติ

4.3 ตั้งใจฟังนักเรียน ครูต้องรู้จักตั้งคำถาม สามารถตอบข้อสงสัยแก่นักเรียนได้ และ ควรระลึกอยู่เสมอว่านักเรียนแต่ละคนในชั้นเรียนมีความแตกต่างกัน

4.4 การจัดการเรียนรู้ต้องยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ มีการทดลอง มีการสอนที่หลากหลาย

4.5 สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง ต้องทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกร่วมกัน

4.6 มีอารมณ์ขัน พยายามอย่าทำตัวให้เครียด การมีอารมณ์ขันจะช่วยคลายกำแพงระหว่างครูกับนักเรียนได้ ครูควรเรียนรู้ที่จะผ่อนคลาย บรรยากาศในห้องเรียนสนุก

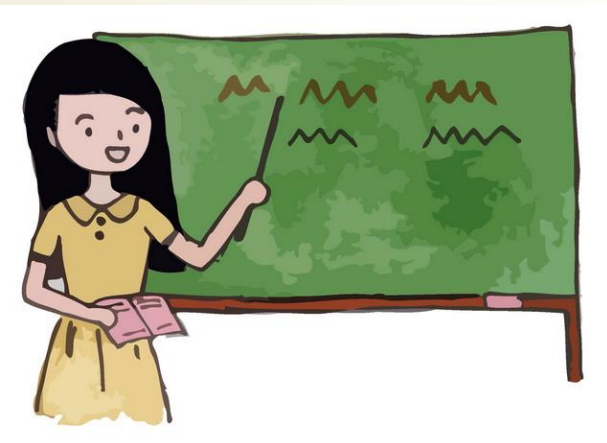
4.7 ความเอาใจใส่ และอุทิศเวลาให้แก่การค้นคว้าหาวิธีถ่ายทอดความรู้ เตรียมการสอนมาอย่างดี มีสื่อการสอนที่พร้อมและวิธีการสอนที่น่าสนใจ

4.8 มีจินตนาการ เพราะจะมีผลต่อความคิดริเริ่มใหม่ๆ

5. มีจิตอาสา

จิตอาสา คือ หัวใจของการบริการวิชาการ ครูไม่ได้ทำหน้าที่แค่สอนหนังสือเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เสมือนญาติผู้ใหญ่และเป็นพี่เลี้ยงให้กับศิษย์อีกด้วย ต้องมีหัวใจของการบริการอยู่ตลอดเวลา คนที่มีจิตวิญญาณเป็นครูจะทำได้โดยไม่คิดหวังผลตอบแทนใด

ผลสัมฤทธิ์ของจิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ

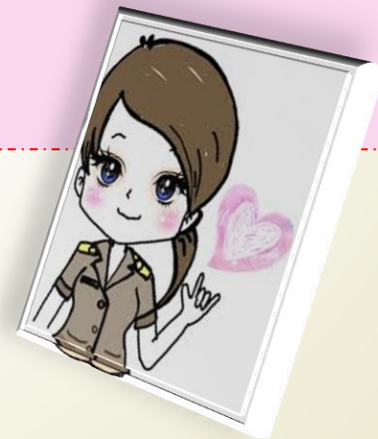
ผลสัมฤทธิ์จะเกิดต่อครู ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาหรือยกระดับความคิดและทักษะที่จำเป็นในการเรียนการสอน
2. มีคุณธรรมจริยธรรม คีลธรรม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมาย
3. มีความยืดหยุ่นและเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงของสังคม
4. มองนักเรียนว่ามีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีศักยภาพ
5. มีความสุขและมีความภาคภูมิใจในอาชีพครู
6. ได้รับการยอมรับและความศรัทธาจากสังคมและลูกศิษย์

สรุป

ครูที่มีสำนึกในความเป็นครู เสียสละ อดทน อุทิศตนในการสอนหรือการบริหาร ก็นับว่าเป็น “ครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู” ปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ระมัดระวังการประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในหลักศีลธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งลักษณะดังกล่าว จะนำไปสู่การเป็น “ครูมืออาชีพ”

THANK

YOU

ZWANI.COM